

1

Besluit van 19 december 1991, houdende nadere regelen omtrent de taak van de centrale directie Financieel-Economische Zaken bij de ministeries (Besluit Taak FEZ)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Financiën van 13 juni 1991, nr. B91-161, Directoraat-Generaal van de Rijksbegroting, Directie Begrotingszaken;

Gelet op artikel 32, aanhef en onder a, c en d, van de Comptabiliteitswet;

Gezien het advies van de Algemene Rekenkamer van 22 augustus 1990, nr. 1030R;

De Raad van State gehoord (advies van 10 september 1991, nr. WO6.91.0303);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Financiën van 13 december 1991, nr. B91-387, Directoraat-Generaal van de Rijksbegroting, Directie Begrotingszaken, en Centrale Directie Wetgeving, Juridische en Bestuurlijke Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

- a. FEZ: de centrale directie, bedoeld in artikel 21, eerste lid, van de Comptabiliteitswet;
- b. Onze minister: de minister, waaronder de betrokken FEZ ressorteert;
- c. de begroting: de begroting, inclusief de daarbij behorende toelichting, waarover Onze minister het beheer voert.

Artikel 2

1. Voorstellen tot het nemen van besluiten, die financiële gevolgen kunnen hebben, worden door de betrokken hoofden van dienst zo vroeg mogelijk ter kennis gebracht van de directeur FEZ, die aan hen zijn inzichten met betrekking tot de financieel-economische en de budgettaire gevolgen mededeelt.

2. Stukken omtrent zaken, die financiële gevolgen hebben of kunnen hebben, behoeven de medeparaaf van de directeur FEZ. Indien deze

bezwaren heeft, pleegt hij overleg met het betrokken hoofd van dienst. Wanneer dat overleg niet tot overeenstemming leidt, brengt hij zijn bezwaren ter kennis van Onze minister.

Artikel 3

1. De directeur FEZ is verantwoordelijk voor de jaarlijkse opstelling van de ontwerp-begroting en van de daarmee samenhangende meerjarenramingen, welke opstelling geschiedt aan de hand van voorstellen van de hoofden van dienst.

2. Hij beoordeelt de voorstellen met inachtneming van gegeven richtlijnen.

3. Tezamen met een rapport waarin hij zijn oordeel over de voorstellen geeft, legt hij deze, zo nodig vergezeld van wijzigingsvoorstellen, aan Onze minister voor.

4. Over wijzigingsvoorstellen, bedoeld in het derde lid, pleegt hij vooraf overleg met de betrokken hoofden van dienst.

Artikel 4

Onverminderd het bepaalde in de regels, bedoeld in artikel 15 van de Comptabiliteitswet, kan de directeur FEZ namens Onze minister nadere regels geven aan de hoofden van dienst met betrekking tot de in dat artikel bedoelde onderwerpen.

Artikel 5

1. De directeur FEZ draagt zorg voor het bevorderen en zonedig coördineren van het onderzoek naar de doelmatigheid van het beleid dat ten grondslag ligt aan de begroting, zowel tijdens de voorbereiding als periodiek tijdens de uitvoering van dit beleid. Voorts gaat hij na in hoeverre de uitkomsten van deze onderzoeken zijn of worden betrokken bij de begrotingsvoorbereiding. Hij rapporteert zijn bevindingen aan Onze minister en adviseert deze ter zake.

2. De directeur FEZ oefent toezicht uit op de naleving van artikel 14 van de Comptabiliteitswet.

Artikel 6

De directeur FEZ oefent toezicht uit op de uitvoering van de begroting door de hoofden van dienst. Dit toezicht heeft in het bijzonder betrekking op:

- a. het mede waarborgen dat een ordelijk en controleerbaar financieel beheer wordt gevoerd;
- b. de rechtmatige en doelmatige besteding van de bedragen die bij de begroting zijn toegestaan;
- c. het niet overschrijden van aan de hoofden van dienst toegewezen budgetten;
- d. de volledige, tijdige en doelmatige inning van de ontvangsten;
- e. het in acht nemen van de door Onze minister en de door Onze Minister van Financiën in het algemeen of voor bepaalde begrotingsposten gegeven voorschriften en gestelde voorwaarden voor de uitvoering van de begroting;
- f. de wijze waarop de administraties, onder andere bedoeld in artikel 20, eerste lid, van de Comptabiliteitswet door de hoofden van dienst worden bijgehouden.

Artikel 7

De directeur FEZ is verantwoordelijk voor de opstelling van aanvullende begrotingsontwerpen (suppletore begrotingen).

Artikel 8

De directeur FEZ is verantwoordelijk voor de samenstelling van periodieke overzichten van verplichtingen, uitgaven en ontvangsten en van andere al dan niet periodieke overzichten, waarvoor de gegevens kunnen worden ontleend aan de administraties, bedoeld in artikel 20, eerste lid, van de Comptabiliteitswet, alsmede voor het opmaken van de financiële verantwoording, bedoeld in artikel 65, tweede lid, van de Comptabiliteitswet.

Artikel 9

1. De regels als bedoeld in artikel 32, aanhef en onder c, van de Comptabiliteitswet worden voor de periode vanaf 1 januari 1991 tot en met uiterlijk 31 december 1993 vastgesteld door Onze Minister van Financiën.

2. De regels als bedoeld in artikel 32, aanhef en onder d, van de Comptabiliteitswet worden, voor zover deze geen betrekking hebben op het beheer van aan het Rijk toebehorende en toevertrouwde overtollige niet-geldelijke zaken, vastgesteld door Onze Minister van Financiën.

3. Onverminderd het bepaalde bij of krachtens de artikelen 32, aanhef en onder c tot en met e, 33 en 69 van de Comptabiliteitswet, kan de directeur FEZ namens Onze minister nadere regels geven aan de hoofden van dienst met betrekking tot de in deze artikelen bedoelde ontwerpen. Hij pleegt over de te geven regels overleg met het hoofd van de departementale accountantsdienst.

Artikel 10

Indien de directeur FEZ van oordeel is dat op enigerlei wijze een meer doelmatig beheer kan worden gevoerd, dan wel dat vermeerdering van inkomsten mogelijk is, treedt hij over de te nemen maatregelen in overleg met de betrokken hoofden van dienst. Leidt dit overleg niet tot overeenstemming, dan vraagt de directeur FEZ hierover de beslissing van Onze minister.

Artikel 11

De directeur FEZ is bevoegd van het personeel ressorterend onder Onze minister, omtrent aangelegenheden waaraan financiële gevolgen zijn verbonden, rechtstreeks inlichtingen te vorderen, die hij naar zijn oordeel voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.

Artikel 12

De directeur FEZ draagt zorg voor de betaalbaarstelling en de inning van bedragen voor zover deze taak voortvloeit uit het beheer van de begroting en niet is opgedragen aan een persoon, bedoeld in artikel 19, tweede lid, van de Comptabiliteitswet.

Artikel 13

1. De directeur FEZ doet, na overleg met het desbetreffende hoofd van dienst, de voorstellen tot aanwijzing en tot intrekking van een

zodanige aanwijzing van de personen, bedoeld in artikel 19, tweede lid, van de Comptabiliteitswet.

2. Eenmaal per jaar nadat de controle, bedoeld in artikel 22, eerste lid, van de Comptabiliteitswet is afgerond en uit de controlebevindingen is gebleken dat geen bezwaar bestaat tegen het verlenen van decharge, legt de directeur FEZ na overleg met de betrokken hoofden van dienst, aan Onze minister een besluit voor ter verlening van decharge aan de personen, bedoeld in artikel 19, tweede lid, van de Comptabiliteitswet, over het door hen gevoerde beheer.

Artikel 14

De directeur FEZ is voorts belast met de taken die hem door Onze minister worden opgedragen.

Artikel 15

1. De directeur FEZ neemt deel aan het interdepartementale overleg van de directeuren FEZ van de ministeries en de leiding van het directoraat-generaal van de Rijksbegroting.

2. Onze Minister van Financiën kan met betrekking tot dit overleg en de deelneming daaraan regels stellen.

Artikel 16

1. Het Besluit taak Centrale afdeling financieel-economische zaken (Stb. 1977, 426) wordt ingetrokken.

2. Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

3. Het kan worden aangehaald onder de titel: «Besluit Taak FEZ».

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State en aan de Algemene Rekenkamer.

's-Gravenhage, 19 december 1991

Beatrix

De Minister van Financiën,
W. Kok

Uitgegeven de *zevende* januari 1992

De Minister van Justitie a.i.,
C. I. Dales

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

Het onderhavige Besluit taak FEZ vervangt het Besluit taak Centrale afdeling financieel-economische zaken (Stb. 1977, 426). De wijzigingen ten opzichte van het laatstgenoemde besluit zijn voornamelijk een gevolg van noodzakelijke aanpassingen aan de Vierde wijziging van de Comptabiliteitswet (CW) 1976. Voor de verwijzing in het onderhavige besluit naar artikelen van de CW is de artikelnummering gehanteerd, zoals die zal luiden nadat de voorstellen van de vierde en de vijfde wijziging van de CW (Kamerstukken II, 20 994, respectievelijk 21 471) tot wet zijn verheven, uiteraard onder voorbehoud van wijzigingen welke deze voorstellen nog kunnen ondergaan.

Samengevat behelzen de wijzigingen in het besluit de navolgende.

Art. 1: wijziging van gebruikte definities;

Art. 3: samenvoeging leden 3 t/m 5 tot leden 3 en 4;

Art. 4: de oude bepaling inzake de meerjarenramingen is thans verwerkt in artikel 3, eerste lid; de nieuwe bepaling inzake de regelgevende bevoegdheid sluit aan bij de bestaande bepaling in art. 12 (thans art. 9);

Art. 5: generalisatie van de taakomschrijving van FEZ met betrekking tot beleidsevaluatie e.d. (eerste lid); regeling van het toezicht door FEZ op de uitvoering van artikel 14 CW (tweede lid);

Art. 6: de tekst van de aanhef van dit artikel is aangepast met het oog op decentralisatie van (delen van) de financiële functie bij ministeries;

Art. 7: de zgn. toevoegingsbesluiten (ex art. 12 CW 1976) en de beschikkingen inzake zgn. af- en overschrijvingen (ex art. 11 CW 1976) zijn geschrapt;

Art. 8: in dit artikel zijn de oude artikelen 8 en 9 samengevoegd; de tekst is aangepast aan de gewijzigde CW;

Art. 9: het eerste en tweede lid bevatten een – tijdelijke delegatiebepalingen ten behoeve van de minister van Financiën met betrekking tot het Besluit kasbeheer (thans Beschikking kasbeheer) en een nieuw Besluit beheer materiële goederen; het derde lid vervangt inhoudelijk het oude artikel 12;

Art. 10: was art. 11; het oude artikel 10 (zoals dit luidde sinds de wijziging van 2 juli 1987 (Stb. 1987, 384) is vervallen;

Art. 11–15: vervangen – praktisch ongewijzigd – de artikelen 13 t/m 17, met uitzondering van artikel 13 (nieuw), tweede lid, dat een procedure-regeling bevat met betrekking tot de decharge-verlening aan rekenplichtigen.

Inhoudelijk worden de wijzigingen van de artikelen toegelicht in de onderstaande artikelsgewijze toelichting. Voor zover bepalingen ongewijzigd zijn gebleven, is waar zinvol geacht de tekst van de artikelsgewijze toelichting bij het thans ingetrokken besluit overgenomen.

De Regeling Comptabiliteit 1959 – een voorloper van het onderhavige besluit – bevatte mede bepalingen aangaande de verhouding van de – destijds genaamde – afdelingen Comptabiliteit met de andere afdelingen van de departementen. Zij omschreef voorts de comptabele taken van die andere afdelingen en behelsde bepalingen omtrent de aanwijzing en de taak van de rekenplichtigen (comptabelen).

Het onderhavige besluit is, in navolging van het thans ingetrokken Besluit taak Centrale afdeling financieel-economische zaken en overeenkomstig het bepaalde in artikel 32, aanhef en onder a, van de CW, beperkter van strekking. Het bedoelt niet meer te regelen dan de taak van (de directeur) FEZ, voor zover die taak niet al uit de CW (artikel 21)

zelf duidelijk voortvloeit. De beherende ministers bepalen zelf of en in hoeverre decentralisatie van de financiële functie met betrekking tot de begrotingen waarover zij het beheer voeren wenselijk is. Voor zover als gevolg van een dergelijke decentralisatie andere onderdelen van het rijk (dan FEZ) een comptabele taak hebben, zijn ook voor die dienstonderdelen onder andere de voorschriften op grond van de artikelen 32 en 33 van de CW (onder meer de Regeling departementale begrotingsadministratie), alsmede voorschriften op grond van de artikelen 4 en 9, derde lid, van het onderhavige besluit van belang.

In het onderhavige besluit (artikel 6) is wel de basis gelegd voor het toezicht van FEZ op gedecentraliseerde dienstonderdelen, voor zover deze met het beheer van (een deel van) de begroting zijn belast, teneinde een ordelijk en controleerbaar financieel beheer te waarborgen (zie in dit verband ook de toelichting bij artikel 1).

Uit **dereguleringsoogpunt** ontmoet het besluit geen bezwaar. Het besluit vervangt namelijk het bestaande overeenkomstige besluit; de wijzigingen hangen voornamelijk samen met noodzakelijke aanpassingen aan de Vierde wijziging van de CW (Kamerstukken II, 20 994). Van een taakuitbreiding is per saldo geen sprake. Het besluit als zodanig heeft danook **geen financiële gevolgen** noch voor de Rijksbegroting, noch voor derden.

Artikelsgewijs

Artikel 1

De onder a opgenomen definitie van FEZ sluit aan bij de bepaling in artikel 21, eerste lid, van de CW. In dat artikellid wordt gesproken over het opdragen van de zorg voor de begrotingszaken en de daarmee samenhangende administraties. Dit houdt niet in dat integraal de begrotingszaken en de administraties door FEZ centraal behoeven te worden verricht. Decentralisatie van delen van die taak aan beleidsafdelingen is mogelijk. Alsdan zal de centrale administratie van FEZ in geaggregeerde vorm worden gevoerd. FEZ vervult zowel financieel-budgettair beleidsmatig als procedureel met betrekking tot de begrotingen, waarvan het beheer is opgedragen aan de minister waaronder FEZ ressorteert, een toetsende en coördinerende rol (de zgn. controllers-functie). In de tweede volzin van artikel 21, eerste lid, van de CW is daartoe bepaald dat de zorg voor de begrotingszaken mede omvat «het beoordelen van de aan Onze betrokken ministers voor te leggen voorstellen betreffende de begrotingen en de meerjarenramingen, alsmede het uitoefenen van toezicht op de uitvoering van de begrotingen». De controllers-functie houdt mede in dat de directeur FEZ functionele aanwijzingen kan geven aan de hoofden van dienst ter zake van het beheer van de begroting, bijvoorbeeld ter zake van een rechtmatige en doelmatige besteding van de beschikbare gelden. Die aanwijzingen zullen voor het belangrijkste deel hun basis vinden in het onderhavige besluit (o.a artikel 6) en in de op basis van dit besluit gestelde nadere regels aan de hoofden van dienst (zie de artikelen 4 en 9, derde lid).

Gelet op deze functie van FEZ ligt het in de rede dat deze centrale afdeling binnen een ministerie organisatorisch rechtstreeks onder de Secretaris-Generaal zal worden geplaatst.

De onder b opgenomen definitie van «Onze minister» sluit niet uit dat in voorkomende gevallen FEZ kan ressorteren onder meer dan één minister. Zo draagt FEZ van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij ook de zorg voor de begrotingszaken en de daarmee samenhangende administraties met betrekking tot een begroting, waarover de

minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken het beheer voert. Het spreekt voor zich dat voor deze begrotingszaken FEZ van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij functioneel ressorteert onder de laatstgenoemde minister.

De onder c opgenomen definitie van begroting brengt met zich, dat de taken en bevoegdheden van de directeur FEZ, zoals in dit besluit beschreven, naast de begroting van het betrokken ministerie, tevens betrekking hebben op andere begrotingen waarover zijn minister het beheer voert. Te denken valt hier aan de begrotingen van begrotingsfondsen ex artikel 2 CW en van staatsbedrijven ex artikel 3 CW. De taken en bevoegdheden van de directeur FEZ van het ministerie van Binnenlandse Zaken met betrekking tot het beheer over de begroting van de hoge colleges van staat en het Kabinet van de Koning(in) (hoofdstuk II van de Rijksbegroting) worden uitgeoefend met inachtneming van de afspraken, bedoeld in artikel 16, tweede lid, CW.

Een minister voert op grond van de bepalingen in de CW of in een instellingswet van een begrotingsfonds of een staatsbedrijf het beheer over een begroting, die behoort tot de Rijksbegroting. Evenwel, op grond van andere wetten (sui generis) kan een minister met het beheer van de begroting van een (publiekrechtelijke) rechtspersoon zijn belast, in welk geval de bepalingen van het onderhavige besluit ook op de zaken van die begroting betrekking hebben, tenzij de wet waarbij de betrokken rechtspersoon is ingesteld dat expliciet anders heeft geregeld.

De definitie is verder zodanig verruimd dat geen misverstand kan ontstaan over de vraag of de toelichting (en daarbij behorende bijlagen) bij een begroting (swetsvoorstel) tot een begroting is te rekenen.

Artikel 2

Het is van belang dat alle voorgenomen overheidsactiviteiten door FEZ in een zo vroeg mogelijk stadium kunnen worden beoordeeld. FEZ dient hiertoe van meet af aan te worden betrokken bij de voorbereiding van de beleidsvorming op het departement. De beoordeling door FEZ heeft onder andere betrekking op de doelstellingen van het beleid (met het oog op de allocatiefunctie van de begroting), alsmede op de economische en financiële mogelijkheden en gevolgen van de voorgenomen overheidsactiviteiten.

De bepaling in het tweede lid heeft in elk geval betrekking op voorgenomen besluiten omtrent zaken, waarvoor nog geen budgettaire voorziening is of behoeft te worden getroffen. Besluiten die worden genomen binnen het raam van de begroting vallen hieronder, tenzij in het kader van interne decentralisatie van de financiële functie de betrokken hoofden van dienst eigen bevoegdheden hebben toegewezen gekregen, waarbij afwijkende afspraken zijn gemaakt.

Omdat op grond van het tweede lid van artikel 5 de directeur FEZ een bijzondere verantwoordelijkheid heeft ten aanzien van de naleving van het gestelde in artikel 14 CW, is het onderhavige artikellid in elk geval van toepassing op de schriftelijke voorstellen, voornemens en toezeggingen als in dat artikel 14 bedoeld.

Artikel 3

Door de bepaling in het eerste lid uit te breiden met de meerjarenramingen, is het afzonderlijke voorschrift in artikel 4 (oud) komen te vervallen.

Richtlijnen als in het tweede lid bedoeld, kunnen in de eerste plaats aan de CW worden ontleend. Zo gaat de CW er vanuit dat er een rechtmatig en doelmatig begrotingsbeleid en -beheer wordt gevoerd, waarbij het begrip doelmatigheid zowel op de efficiency als op de effectiviteit betrekking heeft. Bij zijn beoordeling dient de directeur FEZ hiermee vanzelfsprekend rekening te houden. Daarnaast gelden als richtlijnen instructies van de eigen minister, bilaterale afspraken tussen deze en de minister van Financiën, het door de ministerraad aanvaarde budgettaire kader, meerjarenafspraken en dergelijke.

Artikel 4

De hierbedoelde nadere regels kunnen, in aansluiting op de regelgeving als bedoeld in artikel 15 CW (= Rijksbegrotingsvoorschriften), betrekking hebben op de voorbereiding en de inrichting van de ontwerp-begroting, van de meerjarenramingen, van de suppletore begrotingen, alsmede op een nadere uitwerking van het voorschrift in artikel 14 CW.

Het onderhavige artikel vormt onder andere de basis voor de bij veel ministeries gebruikelijke jaarlijkse departementale begrotingsaanschrijving, die in aansluiting op de Begrotingsaanschrijving van het ministerie van Financiën binnen de ministeries wordt uitgevaardigd. Overigens kunnen op basis van dit artikel ook (meerjarig geldende) «departementale Rijksbegrotingsvoorschriften» worden opgesteld.

Artikel 5

Het eerste lid vervangt de oude tekst over programmabudgettering, prestatiebegroting, kosten- en batenanalyse en beleidsdoorlichting.

Op grond van bestaande inzichten en rekening houdend met mogelijke toekomstige ontwikkelingen op het gebied van doelmatigheidsonderzoek is in de onderhavige bepaling gekozen voor een constructie waarbij de directeur FEZ invulling kan geven aan een stimulerende, inventariserende en coördinerende taak met betrekking tot het onderzoeken van de doelmatigheid in ruime zin (zuinigheid, efficiency en effectiviteit) van het beleid dat ten grondslag ligt aan de begroting.

De directeur FEZ krijgt in dit artikel ook de taak bij de verantwoordelijke hoofden van dienst na te gaan in hoeverre:

- a. bij de beleidsvoorbereiding (ex-ante) het beleid onderzocht wordt op doelmatigheid in ruime zin, met gebruikmaking van daartoe geëigende methoden en technieken van beleidsanalyse;
- b. tijdens de beleidsuitvoering het beleid periodiek op doelmatigheid wordt beoordeeld, zowel door middel van statistische informatievoorziening en kengetallen, als door middel van ex-post onderzoek naar de uitvoering en de effecten van beleid;
- c. van de resultaten van deze onderzoeken gebruik gemaakt wordt bij de begrotingsvoorbereiding.

De directeur FEZ dient tekortkomingen in beleidsevaluatie-onderzoek te signaleren en adviseert de minister over de wijze waarop deze tekortkomingen kunnen worden opgeheven.

De tekst van het tweede lid is nieuw. Waar het ten tijde van de werking van de CW 1976 (1978 tot en met 1990) slecht gesteld bleek te zijn met de toepassing van artikel 15 (thans artikel 14 CW), wordt met de bepaling in het tweede lid beoogd daarin verbetering te brengen.

Artikel 6

De tekst van de aanhef van het artikel is thans toegespitst op het toezicht dat de directeur FEZ dient uit te oefenen op de hoofden van dienst; vanzelfsprekend voor zover deze met de uitvoering van (een deel van) de begroting zijn belast. Deze bepaling is vooral van belang bij een decentraal opgezette financiële functie binnen een departement. Voor zover de uitvoering van de begroting door FEZ zelf wordt verzorgd, is het inherent aan de functie van directeur (FEZ) dat deze daarop toezicht uitoefent. Het toezicht impliceert dat de directeur FEZ functionele aanwijzingen kan geven aan de betrokken hoofden van dienst; bijvoorbeeld met betrekking tot de administratieve organisatie en de interne controle (zie letter a; zie verder ook de toelichting bij artikel 1) en de wijze waarop de administraties worden bijgehouden (zie letter f van dit artikel).

Het woord «mede» in de tekst onder de *letter a* geeft aan dat naast FEZ ook anderen aan een ordelijk en financieel beheer bijdragen; afgezien van het betrokken hoofd van dienst zullen ook de accountantscontrole van de DAD (Departementale Accountantsdienst) en de controle van de Algemene Rekenkamer hieraan kunnen bijdragen.

De bedragen en budgetten, bedoeld onder de letters b, respectievelijk c, van dit artikel hebben zowel betrekking op verplichtingen als kasbedragen.

In letter d is ten opzichte van de oude tekst thans ook sprake van doelmatige inning van ontvangsten, waardoor het gevoerde heffingenbeleid (perceptiekosten!) onder het toezicht van FEZ valt.

Als voorbeeld van de in letter e bedoelde voorschriften en voorwaarden met betrekking tot bepaalde begrotingsposten gelden de aanwijzingen van de minister van Financiën ex artikel 36, tweede lid, CW (het zgn. voorafgaande toezicht met betrekking tot het aangaan van verplichtingen).

Met de woorden «onder andere» in letter f wordt beoogd aan te geven dat ook andere administraties dan bedoeld in artikel 20, eerste lid, van de CW onder het hierbedoelde toezicht vallen. Te denken valt hier aan delen van de begrotingsregistratie, voorzover die niet vallen onder de beheersadministratie (bijvoorbeeld de meerjarenramingenadministratie).

Artikel 7

Dit artikel sluit aan op hetgeen in artikel 3, eerste lid, is bepaald met betrekking tot de oorspronkelijke ontwerp-begroting. Indien dat binnen een ministerie zinvol wordt geacht, kunnen daarbij de overig voorgeschreven procedures in artikel 3 overeenkomstig worden toegepast.

Artikel 8

Het oude artikel 8, inhoudende dat de directeur FEZ belast is met het inrichten en bijhouden van de centrale financiële administratie van het departement, is thans vervallen, omdat die taak direct voortvloeit uit artikel 21, eerste lid, CW. Met het vervallen van het oude artikel is de daarin geregelde taak derhalve niet vervallen. Overigens wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 1.

De huidige tekst (was artikel 9) is aangepast aan de nieuwe CW. Bovendien is de beperking vervat in de zinsnede «waarvoor de gegevens kunnen worden ontleend aan de door zijn afdeling gevoerde administratie», met het oog op decentralisatie komen te vervallen.

Artikel 9

De bepaling in het eerste lid wordt noodzakelijk geacht als overgangsmaatregel, omdat niet op heel korte termijn na de datum van inwerking-treding (1 januari 1991) van de CW, zoals deze komt te luiden na de Vierde wijziging van de CW 1976 (Kamerstukken II, 20 994), de huidige beschikking Kasbeheer (Beschikking van de minister van Financiën van 30 augustus 1978, no. 478-4262) zal kunnen zijn omgezet in de algemene maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 32, aanhef en onder c, van de CW. Aangezien in tegenstelling tot de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het tweede lid, hier geen sprake is van een geheel nieuw te ontwikkelen regelgeving (inzake kasbeheer) kan de beoogde evaluatie van de beschikking Kasbeheer en de juridische omzetting daarvan in een koninklijk besluit in de periode tot en met uiterlijk 31 december 1993 totstand worden gebracht. Daarom is die termijn in dit artikel vastgelegd.

De delegatiebepaling in het tweede lid wordt eveneens noodzakelijk geoordeeld, omdat voornamelijk volstaan wordt met een regeling inzake het materieel beheer van het Rijk, zoals de minister van Financiën die heeft gegeven in de Regeling Departementale begrotingsadministratie (het desbetreffende onderdeel is als bijlage bij deze Nota van toelichting gevoegd). Het ligt in het voornemen om de komende jaren een meer omvattende algemene maatregel van bestuur ter zake voor te bereiden. De onderhavige bepaling kan daarom als een overgangsmaatregel worden beschouwd.

De tekst van het artikel is zodanig geredigeerd, dat de delegatiebepaling niet van toepassing is op het beheer van overtollige rijksgoederen (overtollige niet-geldelijke zaken); dat beheer is geregeld bij het Besluit beheer overtollige rijksgoederen (Stb. 1977, 473).

De tekst van het derde lid (was artikel 12) is o.a. uitgebreid met de bevoegdheid om met betrekking tot de financiële verantwoording van een ministerie intern nadere regels te geven. De te geven nadere regelgeving kan verder betrekking hebben op de administraties van bijvoorbeeld de vorderingen en de schulden, van de roerende goederen (de ontvangst, de bewaring, het gebruik, het verbruik, de verkoop), van de werkprestaties en van hun aanwending voor zover het diensten met een bedrijfsmatig karakter betreft, alsmede de administratie van de eigendom, het beheer en het onderhoud van onroerende goederen, voor zover een en ander niet is opgedragen aan de dienst der Domeinen of aan de Rijksgebouwendienst.

Het artikel biedt ook de mogelijkheid aan de directeur FEZ intern de informatiestroom te kanaliseren, die hij op grond van de Regeling departementale begrotingsadministratie (de regeling ex artikel 33, eerste lid, onder a, van de CW), al dan niet periodiek aan het ministerie van Financiën moet aanleveren.

Artikel 10

Dit is het oude artikel 11.

Het oude artikel 10, zoals dat luidde na de wijziging op grond van het Besluit van 2 juli 1987 (Stb. 384), is komen te vervallen. Het eerste lid daarvan regelde de verplichting van een directeur FEZ aan de departementale accountantsdienst (DAD) de gegevens te verstrekken die van belang zijn voor de uitoefening van de controle. Nu op grond van artikel 22, eerste lid, CW (nieuw) een minister aan de DAD de accountantscontrole dient op te dragen, staan de directeuren FEZ en DAD beiden onder het gezag van dezelfde minister. Het ligt voor de hand dat een minister

zijn directeur FEZ een dergelijke – indien nodig expliciete – opdracht geeft.

Voor zover een interne of een externe controleur (bijvoorbeeld een public accountant) ten behoeve van een minister (op grond van subsidievoorwaarden of op basis van een afzonderlijke controle-opdracht) bij derden controle verricht spreekt het evenzeer voor zich dat de directeur FEZ aan deze controleur de gegevens verstrekt die deze daarvoor van belang acht. Daarom wordt ook de bepaling in het oude tweede lid (van artikel 10) niet meer noodzakelijk geoordeeld.

Het derde lid (van het oude artikel 10) zal worden opgenomen in het Besluit taak departementale accountantsdienst.

Artikelen 11 en 12

Deze artikelen stemmen nagenoeg overeen met de oude artikelen 13 en 14.

De zinsnede in artikel 12 (nieuw) «voortvloeit uit het beheer van de begroting» sluit – in lijn met de bepalingen omtrent het begrotingsbeheer in de CW – de betaalbaarstelling en de inning van bedragen ten laste c.q. ten gunste van rekeningen buiten het begrotingsverband niet uit.

Artikel 13

Artikel 13 (nieuw), eerste lid, omvat tevens de bevoegdheid van de directeur FEZ om het initiatief te nemen voor de aanwijzing van de diensten die over een kasbeheerder dienen te beschikken.

In de Vijfde wijziging CW wordt de rekenplicht van kasbeheerders ten opzichte van de Rekenkamer afgeschaft. Dat ontnemt de beherende ministers niet de plicht zorg te dragen voor een goede interne procedure waarbij aan de kasbeheerders bedoeld in artikel 19, tweede lid, CW – die namens de minister belast zijn met het verrichten van uitgaven en ontvangsten, met de bewaring van gelden, alsmede met de ontvangst, afgifte en bewaring van geldswaardige papieren – periodiek decharge wordt verleend. In het tweede lid van artikel 13 wordt thans geregeld dat de directeur FEZ jaarlijks daartoe aan de betrokken minister een voorstel doet. FEZ kan dit effectueren door de betrokken minister een (of meer) beschikking(en) ter tekening voor te leggen. Indien de aanwijzing van de betrokken kasbeheerders via mandatering namens de minister is geschied kan de dechargeverlening eveneens via mandatering namens de minister plaatsvinden.

In het nieuwe Besluit Kasbeheer (ex artikel 32, onder c, CW) zal worden geregeld dat de kasbeheerders in elk geval na afloop van een jaar een verantwoording over de door hen uitgevoerde taken dienen over te leggen aan hun hoofd van dienst. Indien deze, na de controle als bedoeld in artikel 22, eerste lid CW, tegen dechargeverlening geen bezwaar heeft doet hij daartoe aan de directeur FEZ een verzoek. Indien er bezwaren tegen dechargeverlening bestaan die niet binnen een redelijke termijn kunnen worden weggenomen, worden door het hoofd van dienst ambtshalve zodanig maatregelen getroffen dat dit het tijdig afsluiten van de boeken niet in de weg staat. Deze ambtshalve maatregelen dienen duidelijk in de boekhouding tot uitdrukking te worden gebracht. Dit geldt ook in geval ambtshalve door een hoofd van dienst een verantwoording voor een kasbeheerder moet worden opgemaakt (bijvoorbeeld in geval van fraude of overlijden). Op deze wijze hoeft het in voorkomende gevallen ontbreken van dechargeverlening aan een kasbeheerder een goedkeurende departementale accountantsverklaring en goedkeuring door de Rekenkamer van de Rijksrekening niet in de weg te staan.

Artikel 14

Artikel 14 (nieuw) vervangt artikel 16 (oud). Naast de in de voorgaande artikelen geregelde taken, die voortvloeien uit de CW, kunnen de vakministers hun respectievelijke directeuren FEZ andere taken opdragen.

Artikel 15

Het eerste lid stemt inhoudelijk overeen met artikel 17 (oud). Het tweede lid is nieuw en vormt de basis voor het Instellingsbesluit IOFEZ 1991, dat formeel zal worden vastgesteld na vaststelling van het onderhavige besluit.

De Minister van Financiën,
W. Kok

Betreft: Onderdeel 4.9 van de Concept-Regeling Departementale Begrotingsadministratie.

4.9 Administratie van materiële activa

In artikel 19, lid 3 en 4, CW is de basis gelegd voor het beheer van materiële activa van het Rijk. Op een departement dienen functionarissen aangewezen te worden die belast zijn met het (voorraad)beheer van materiële zaken. De administratie ten behoeve van het materieel beheer dient te worden gevoerd in de vorm van een kwantitatieve goederenadministratie per soort goederen. Indien de goederen bestemd zijn voor de verkoop, zal tevens een financiële voorraadadministratie moeten worden gevoerd. Voorbeelden van kwantitatieve goederenadministraties zijn:

- inventarisgoederen;
- technische hulpmiddelen, gereedschap;
- onroerende goederen (Domeinen, Rijksgebouwendienst);
- collecties van culturele aard.

Voor veel verbruiksgoederen en ook voor sommige goederen met een meer investeringsachtig karakter is individuele registratie veelal niet zinvol.

In de administratie zullen alle gegevens moeten worden vastgelegd, die voor een goed beheer noodzakelijk zijn. Een goed beheer houdt bij voorbeeld in dat er controle is op de aanwezigheid van de goederen en dat inzicht bestaat in de gebruiksintensiteit en de staat van onderhoud. Daarnaast zal uit een oogpunt van administratieve organisatie zorg moeten worden gedragen voor een adequate functiescheiding. Bij het beheer van voorraden speelt met name de scheiding tussen bewaren en registreren een grote rol.

In de administratie dienen, alleen zinvol, de volgende gegevens te worden opgenomen:

- de lokatie;
- omschrijving van de goederen met uniek nummer, dat ook op het investeringsgoed zelf moet worden aangebracht;
- leverancier, jaar van aanschaf, aanschafwaarde, periodieke onderhoudsbeurten;
- vaste lasten verbonden aan onroerende goederen.

Worden de goederen tevens gebruikt voor (de vervaardiging van) aan derden door te berekenen producten en diensten dan dienen gegevens te worden vastgelegd over: afschrijvingspercentage, technische en economische levensduur, jaarlijkse en cumulatieve afschrijvingen. In dit verband zij verwezen naar de Handleiding bij de bepaling van tarieven voor verrichte werkzaamheden en verleende diensten.

Tussen de begrotingsboekhouding en de voorraadadministratie dient een controleverband te bestaan. Via interne controle kan dan worden nagegaan of de goederen volledig en tijdig in de voorraadadministratie zijn opgenomen. Een belangrijk punt bij het materieel beheer is dat bekend is waar de goederen zich zouden moeten bevinden en of ze er (nog) zijn. Van tijd tot tijd zal dan ook een aanwezigheidscontrole per lokatie moeten plaatsvinden aan de hand van de op volledigheid gecontroleerde gegevens uit de administratie van materiële activa.